
UVODNIK

Poštovane čitateljice i čitatelji,

i u ovogodišnjemu broju vidljivo je da je profil časopisa usmjeren na privlačenje inozemnih autora i čitatelja, uz postojeće tuzemne, s ciljem dostupnosti što većemu broju stručnjaka iz područja humanističkih znanosti.

U ovome broju *Zbornika* objavljujemo deset znanstvenih radova, od kojih dva potpisuju strani autori, tri su rada napisana na engleskome, dva na talijanskome, a pet na hrvatskome jeziku. Uz već tradicionalno zastupljene radova iz različitih znanstvenih grana polja filologije, u ovome broju čitateljima nudimo i radove iz polja filozofije te znanosti o umjetnosti.

U dijelu časopisa u kojemu objavljujemo nerecenzirane priloge predstavljamo četiri posebno zanimljiva prikaza o nedavno objavljenim monografijama tuzemnih i inozemnih autora.

Među prikazima uvrštenima u ovogodišnji broj, Maja Bezić predstavlja monografiju *Kritička analiza diskursa. S primjerima iz medijskoga i političkoga diskursa* autorice Daniele Matić, koja je objavljena u Splitu 2023. godine. Riječ je o prvoj opsežnoj studiji na hrvatskome jeziku koja je posvećena teoriji i primjeni kritičke analize diskursa te obuhvaća četrstotinjak stranica. Bezić ističe da navedena monografija donosi tri primijenjena istraživanja kao model za buduće kritičke analize uloge jezika u medijskome i političkome diskursu, posebno u Hrvatskoj, u kojoj su radovi temeljeni na kritičkoj analizi diskursa još uvijek malobrojni. U dijelu studije koji je posvećen primjeni kritičke analize diskursa na primjerima preuzetima iz medijskoga i političkoga diskursa, autorica se osvrće na ulogu jezika u konstrukciji rasne i rodne diskriminacije i nejednakosti na primjerima preuzetima iz hrvatskoga tiska, razmatra upotrebu rodnih oznaka u oglasima za posao objavljenima u hrvatskome tisku tijekom nekoliko razdoblja te analizira ideološke strategije četiriju svjetskih političara na primjerima preuzetima iz njihovih političkih govora na hrvatskome, engleskome i francuskome jeziku. Iz mnogih primjera toga opsežna istraživanja razvidno je da monografija predstavlja vrijedan doprinos kritičkomu pristupu proučavanju jezika kao društvenoga fenomena u teoriji i praksi. Barbara Vodanović nam pak donosi prikaz monografije Patricka Charaudeaua, francuskoga jezikoslovca, profesora emeritusa na Sveučilištu Sorbonne Paris-Nord, stručnjaka u području analize političkoga diskursa i autora velikoga broja znanstvenih studija. Monografija Patricka Charaudeaua objavljena je sredinom 2023. godine u izdanju izdavačke kuće Lambert-Lucas iz Limogesa u Francuskoj pod nazivom *Le sujet parlant en sciences du langage. Contraintes et libertés. Une perspective interdisciplinaire (Govorni subjekt u jezikoslovlju. Ograničenja i sloboda. Interdisciplinarna perspektiva)*. Vodanović navodi da je središnja tema knjige govorni subjekt te se u njoj u četirima cjelinama autor bavi trima tematskim okosnicama: jezik kao djelatnost (*langage*), subjekt i analiza diskursa. Vodanović naglašava da Charaudeau u središte analize postavlja znanost o jeziku, ali ne izbjegava priliku progovoriti o jednoj jezičnoj temi sa stajališta drugih, nejezičnih disciplina zahvaljujući kojima govorni subjekt postaje provoditelj jezičnih činova, a autoru omogućava da se prikaže u svojem pravom i kompleksnom *ja*. Vodanović ističe da knjiga Patricka Charaudeaua svakako zaslužuje svoje mjesto na polici suvremenih prijepora o identitetu i subjektivnosti u jeziku, koji je slika o svijetu.

Domagoj Maslač donosi prikaz monografije Valentine Šoštarić, *Dubrovački poklisari: u potrazi za novim teritorijima*, koja je objavljena 2021. godine u izdanju Sveučilišta u Zadru. Monografija nudi detaljan prikaz funkcioniranja dubrovačke diplomatske službe i njezine posebnosti te donosi informacije o tome kako se dubrovačka diplomacija uklapala u širi europski diplomatski kontekst. Osim što se bavi tematikom poklisara i istražuje njihove karakteristike, autorica analizira razvoj uloge poklisara i njihovih ovlasti istovremeno razmatrajući tematiku važnosti ceremonijala i rituala u diplomaciji, ulogu poklona kao neverbalnih sredstava u diplomatskoj komunikaciji, ali i analizirajući ulogu emocija u diplomatskome diskursu dubrovačkih poklisara, s ciljem preciznoga definiranja društvenoga položaja dubrovačkih

poklisara. Stoga ta monografija predstavlja iznimno vrijedan izvor informacija o dubrovačkoj diplomaciji te kao takva može poslužiti povjesničarima, ali i drugim znanstvenicima, kao i široj publici.

U vijesti napisanoj na talijanskome jeziku Antonela Marić informira nas o monografiji inozemne autorice Beáte Tombi, naslova *Divulgazione scientifica nel Settecento – tipologia, generi, linguaggio*, koja je objavljena 2022. godine u izdanju Fakultás Könyvkiadó u Budimpešti. Kako Marić navodi, posebnost monografije sadržana je u tome što autorica ističe utjecaj znanosti i filozofije na formiranje diseminacije te pritom velik dio studije posvećuje razmatranju odnosa dviju disciplina iznoseći svoju viziju znanosti u 17. i 18. stoljeću, koja je bila zamišljena kao otvoren sustav. Odabir teme, naslova i metodologije sugeriraju duboku promjenu u perspektivi i načinu razmišljanja književne i filozofske, ali i znanstvene historiografije. Premda je monografija Beáte Tombi u prvome redu namijenjena znanstvenicima i studentima, svakako može naići na velik interes i u ostalih čitatelja u kontekstu proučavanja književnosti 19. stoljeća koja promovira znanost.

Kvaliteta znanstvenih članaka objavljenih u ovogodišnjemu broju *Zbornika*, ali i zanimljivost prikaza nedavno objavljenih vrijednih znanstvenih monografija navode me na zaključak da će i ovogodišnji broj časopisa *Zbornik radova Filozofskoga fakulteta u Splitu* biti atraktivan svim njegovim dosadašnjim i budućim čitateljima.

dr. sc. Nikica Mihaljević, red. prof.
glavna urednica *Zbornika radova Filozofskog fakulteta u Splitu*